

České firmy vycítily v evropském nařízení eIDAS příležitost

Jiří Průša | CZ.NIC

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru, tzv. nařízení eIDAS, představuje pro mnohé další z příkladů těžko srozumitelné evropské legislativy a další regulaci, která se zaměřuje především na oblast elektronického podpisu a vzájemného uznávání elektronické identifikace.

Od doby, kdy eIDAS nabyl účinnosti, uplynul již téměř rok a půl, a jak ukazují příklady českých firem, jednotný digitální trh nemusí být jen prázdnou frází z Bruselu, ale i příležitostí, jak rozšířit své podnikání. V některých oblastech patří Česká republika mezi neaktivnější v Evropě.

Pokud odhlédneme od technických aspektů harmonizace, jedním z hlavních cílů nařízení eIDAS bylo usnadnit podnikání, resp. nabízení a provozování služeb, v jiném členském státě. Zároveň umožnilo nabízení nových služeb, např. v oblasti ověřování a uchovávání elektronických podpisů.

Příležitost pro certifikační orgány

Oproti původní směrnici č. 1999/93 ES, o elektronických podpisech, zavedlo nařízení eIDAS pro kvalifikované poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, tj. především autority vydávající elektronické podpisy, povinnou certifikaci ze strany tzv. subjektů posuzování shody (Conformity Assessment Body, CAB).

Služby, které úspěšně projdou posouzením shody, se stávají tzv. kvalifikovanými službami, které na jedné straně zákazníkům poskytují vyšší právní jistotu včetně převzetí odpovědnosti za způsobenou škodu, na straně druhé však mohou po zapsání na příslušný důvěryhodný seznam využívat jednotnou evropskou značku důvěry, která má především marketingový potenciál, a snadno nabízet své služby i v jiných členských státech.

Velikost trhu lze nejlépe demonstrovat na certifikačních autoritách vydávajících elektronické podpisy, na které se vztahovala roční výjimka. Pokud chtěly své služby nabízet i po 1. červenci 2017, musely tyto autority projít právě posouzením shody ze strany CAB. Zatímco na jedné straně bylo k 30. červnu 2017 v Evropě 161 autorit (z nichž jen tři v České republice), na straně

druhé stále existuje pouze 19 subjektů, které by mohly provést jejich certifikaci.

Češi v tomto ohledu vycítily příležitost mezi prvními. Když v únoru 2017 získaly první dva české subjekty, Elektrotechnický zkušební ústav (EZÚ) a Tayllor&Cox, pověření působit jako CAB, existovalo v Evropě pouze sedm dalších subjektů – tři v Německu, tři v Itálii a jeden v Rakousku. Češi tak začali získávat zakázky v zahraničí.

„Díky tomu, že jen v několika zemích fungoval národní subjekt posuzování shody, podařilo se nám vedle tří tuzemských autorit vydávajících certifikáty pro elektronické podpisy realizovat audity v Bulharsku, Polsku či Slovinsku, kde jsme ověřovali certifikační autoritu provozovanou Ministerstvem obrany,“ říká auditor Aleš Pilný z Tayllor&Cox. Zájem zahraničních zákazníků potvrzuje rovněž Roman Csirik z Elektrotechnického zkušebního ústavu: „V rámci posuzování shody dle nařízení eIDAS převažují u EZÚ právě zahraniční zákazníci, především pak autority vydávající certifikáty pro elektronické podpisy, pečeti, webové stránky a časová razítka.“

Získání zákazníků přitom nemusí představovat jednorázovou zakázku, ale díky povinné reakreditaci každé dva roky a ročnímu kontrolnímu auditu i zajímavý zdroj příjmů do budoucna.

Ověřování podpisů

Ještě více než u CAB je vidět snaha českých firem u kvalifikovaných služeb ověřování elektronických podpisů

a pečeti. Elektronický podpis totiž musí dle nařízení eIDAS splňovat celou řadu požadavků, jako je např. vystavení prostřednictvím kvalifikovaného certifikátu umístěného na tzv. bezpečném prostředku, ověření, zda certifikát nebyl zneplatněn atd., což není vždy zcela jednoduchá záležitost.

Příležitosti se v této oblasti chopily dvě české firmy – První certifikační autorita (ICA) se svojí službou Q-Verify a Software602 se službou SecuSign, která umožňuje rovněž dlouhodobé uchovávání podpisů, resp. péči o elektronické dokumenty v čase. Podobných služeb v Evropě přitom zatím příliš neexistuje – kvalifikované ověřování podpisů a pečeti nabízejí vedle dvou tuzemských firem už jen další čtyři společnosti v Evropě. V oblasti uchovávání podpisů pak vedle tuzemského Software602 nabízejí obdobnou službu jen tři další společnosti – dvě v Maďarsku a jedna na Slovensku. Češi přitom přišli s těmito kvalifikovanými službami na trh jako první. Podle Martina Vodrouše z Software602 zapadají služby vytvářející důvěru do celkové strategie společnosti s cílem nabídnout komplexní portfolio produktů pro práci s dokumenty, nejen dle nařízení eIDAS. Podle Martina Vondrouše: „Je důležité nezapomínat na zajištění dlouhodobé čitelnosti a ověřitelnosti dokumentů v průběhu jejich vytváření a následné péče.“

Ověřování elektronických podpisů, zejména ve spojení se spisovými službami a systémy pro uchovávání elektronických dokumentů, přitom nabízejí v Čechách i další společnosti, byť zatím jako nekvalifikované služby. Do budoucna tak není vyloučené, že se počet těchto služeb rozroste.

Elektronická identifikace zatím na svoji příležitost čeká

Zatímco ve výše uvedených službách vytvářejících důvěru patří Češi v Evropě mezi nejaktivnější, vzájemně uznávání elektronické identifikace, další z oblastí upravených nařízením eIDAS, u nás zatím na svoji příležitost teprve čeká.

Nové elektronické občanské průkazy by měly být vydávány až od druhé poloviny příštího roku a zákon o elektronické identifikaci, který by umožnil vstup soukromých poskytovatelů identit, jako např. mojID, nabude účinnosti od 1. července 2018.

Pro české podnikatele by přitom mohl být zajímavý a užitečný scénář přihlašování do slovenské obdoby českých datových schránek za použití naší elektronické občanky, mojID či nástrojů elektronického bankovníctví. Zatímco pro Němce, kteří svůj eID systém notifikovali jako první stát v Evropě, by toto mělo být možné již od září 2018, Češi si budou muset počkat minimálně do druhé poloviny roku 2019.

Mezitím české uživatele láká např. estonský projekt e-Residency, díky kterému je možné za 100 € získat elektronický občanský průkaz pro cizince a ten v budoucnu využít pro přihlašování k vybraným elektronickým službám veřejné správy v Evropě.

Mgr. Jiří Průša

se více než 15 let profesionálně věnuje oblasti e-Governmentu, především pak jeho mezinárodním aspektům. V minulosti pracoval na Ministerstvu informatiky a následně na Ministerstvu vnitra, kde měl mj. na starosti oblast informační společnosti v rámci českého předsednictví v Radě EU. V současné době působí již téměř 6 let ve sdružení CZ.NIC, kde vybudoval oddělení zaměřené na řízení evropských ICT projektů. Problematické nařízení eIDAS se věnuje nejen v projektu CZ.PEPS, ale rovněž v řadě odborných článků (např. na serveru Lupa.cz). Na téma této evropské legislativy vede v Akademii CZ.NIC (akademie.nic.cz) celodenní kurz „Nařízení eIDAS prakticky“.

